Quick scan evaluatie Sociaal domein Winterwijk

Presentatie rapport

Roel Lauwerier
Anneke de Hamer

6 juni 2024

TwynstraGudde

Impact op morgen.

Agenda

- Tweeledige vraag en aanpak
- Conclusies
- Aandachtspunten voor de nieuwe visie
- Startnotitie fase 2 – bouwen nieuwe visie

© TwynstraGudde

Tweeledige vraag

Tweeledige vraag:

- **Een evaluatie van het sociaal domein.**
- **Het formuleren van een nieuwe visie sociaal domein**.

Dit vraagt om een **fasegewijze** aanpak waarbij eerst de evaluatie wordt opgepakt en daarna de nieuwe visie. De nadruk ligt op de nieuwe visie.

De evaluatie is een **quick scan** op basis van **reeds uitgevoerde onderzoeken en beschikbare informatie**, gecombineerd met een paar **verifiërende gesprekken**. In de evaluatie staan de volgende vragen centraal:

- Hoe is het **beleid** opgezet?
- Wat blijkt uit de reeds uitgevoerde onderzoeken en beschikbare documenten over de **doeltreffendheid** van het beleid?
- Wat blijkt uit de reeds uitgevoerde onderzoeken en beschikbare documenten over de **doelmatigheid** (aspect financiën en organisatie) van het beleid?
- Welke **lessen** zijn reeds opgehaald die meegenomen moeten worden in het nieuwe beleid?

De **nieuwe visie** moet concreet **richting** geven aan de toekomstige ontwikkeling van het sociaal domein in Winterswijk. Deze moet tot stand komen in **interactie** met de verschillende stakeholders. Daarbij gaat het om bijvoorbeeld de raad, het college, de ambtelijke organisatie, de toegang, adviesraad alsook samenwerkingspartners en maatschappelijke organisaties, zoals vrijwilligersorganisaties, welzijnswerk/voorliggend veld, zorgaanbieders, onderwijs, huisartsen etc. De nieuwe visie moet in **december 2024** worden opgeleverd, klaar voor bestuurlijke behandeling (college, raad).

• © TwynstraGudde

Conclusies - 1

Huidig beleid voor Wmo en Jeugd is weinig richtinggevend.

- Zo moet vanuit de Hervormingsagenda Jeugd een (versterkte) omslag worden gemaakt naar de inzet op preventie en normalisatie, lichte vormen van begeleiding en ondersteuning, meer samenwerking met scholen en huisartsen en een sterke(re) sociale basis.
- Om de doorontwikkeling van het sociaal domein mogelijk te maken, zijn meer kaderstellende beleidsuitspraken nodig op deze aspecten.
- Dit wordt in de uitvoering ook zo ervaren. Er wordt weinig rugdekking gevonden in de beleidsopzet. Bij het ontbreken van duidelijke kaders wordt in de uitvoering zelf naar een oplossing gezocht.
- Dit wordt ook door de organisatie erkend en op basis hiervan is dit traject gestart om tot een nieuwe visie te komen.

© TwynstraGudde

Conclusies - 2

De kennisdeling en informatievoorziening zijn beperkt.

- Gezien de grootte en breedte van het sociaal domein is het cruciaal om elkaar te kennen en kennis te delen. Dit gebeurt nog te beperkt.
  - Dit gaat ook over de wisselwerking tussen beleid en uitvoering. Door beleid te betrekken bij keuzes en ontwikkelingen in de uitvoering en, vice versa, door uitvoering aan de voorkant bij beleidsprocessen te betrekken en terug te koppelen wat er in besluitvormingstrajecten gebeurt, ontstaat een leerloop van kennis delen, kennis uitwisselen en reflecteren op wat er gedaan wordt.
- De informatievoorziening om te weten hoe het sociaal domein in Winterswijk zich ontwikkelt, behoeft versterking.
  - Zo is er beperkt inzicht in de (aard van de) doorverwijzingen en de koppeling tussen beslissingen in de uitvoering aan financiële consequenties wordt niet gefaciliteerd.
- Er is ingezet op de samenwerking met de huisartsen. Deze moet verder worden geladen met informatie en kennisdeling.
- Er is gewerkt aan het op orde krijgen van de basis en dat het nu zaak is deze van nut te laten te laten zijn aan de beleidsontwikkeling en -uitvoering.

© TwynstraGudde

Conclusies - 3

Inrichting toegang bemoeilijkt samenspel tussen verschillende onderdelen.

- Ook over de inrichting van de toegang worden richtinggevende beleidsuitspraken gemist.
- Het onderscheid in de toegang tussen het Sociaal Team bij De Post en het Ondersteuningsteam maakt specialisatie mogelijk, maar bemoeilijkt een stuk samenspel en samenwerking.
- In het kader van de Hervormingsagenda zal de preventieve werking bij de toegang versterkt moeten worden om het beroep op maatwerk te verminderen.
- Door een verschuiving naar algemene voorzieningen en lichte vormen van hulp en ondersteuning kan het effectiever zijn om de verschillende onderdelen van de toegang in Winterswijk – De Post en het Ondersteuningsteam – meer samen te brengen.
  - Dan kan ook integraal gehandeld worden vanuit gezinssituaties, in lijn met het uitgangspunt ‘één gezin, één plan’.
- Hierbij geldt dat op dit moment beleidsmatig geen uitspraken zijn gedaan over de regievoering op (complexe) dossiers.

• © TwynstraGudde

Conclusies - 4

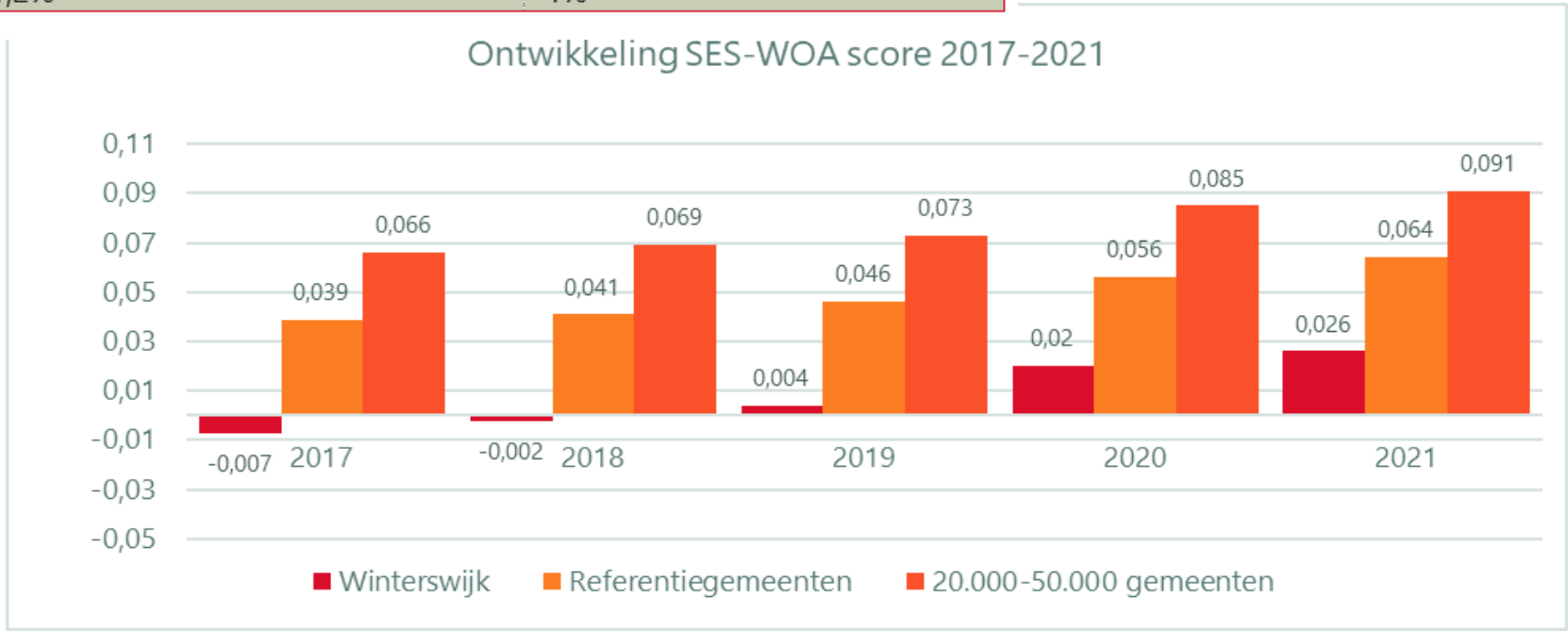
Hoger beroep op het sociaal domein (Wmo en Jeugd) in Winterswijk dan vergelijkbare gemeenten.

- Waar Winterswijk voorheen nog uitkwam met de budgetten voor Wmo en Jeugd is dat nu niet meer het geval.
- Wat we zien uit de vergelijking met vergelijkbare gemeenten is dat er in Winterswijk een relatief groter beroep wordt gedaan op het sociaal domein, waar het gaat om Wmo en Jeugd.
- Er worden verschillende verklaringen gegeven. Zo is de sociaaleconomische status van inwoners in Winterswijk relatief laag en is er sprake van intergenerationele problematiek.
- Daarnaast wordt een trek van mensen uit grote steden in de Randstad naar Winterswijk gesignaleerd door verschillende betrokkenen. Deze nieuwe inwoners hebben vaak al met (multi)problematiek te maken en komen naar Winterswijk omdat ze hier relatief makkelijk aan een betaalbare woning kunnen komen. Overigens geldt de aantrekkingskracht van Winterswijk ook voor nieuwe inwoners met een betere sociaaleconomische positie.

© TwynstraGudde

Taakveld *Jaarrekening 2022 (€ per inwoner)*	Winterswijk	Referentiegemeenten	25.000 – 35.000
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 98	€139	€163
Wijkteams	€ 68	€26	€52
Maatwerkvoorziening (Wmo)	€ 92	€52	€38
Maatwerkdienstverlening 18+	€ 191	€205	€183
Maatwerkdienstverlening 18-	€ 275	€256	€229
Geëscaleerde zorg 18+	€ 0	€3	€7
Geëscaleerde zorg 18-	€ 27	€42	€38
Totaal	**€751**	**€723**	**€710**

Indicator	Winterswijk	Referentiegemeenten	25.000-50.000
Jongeren met jeugdhulp	13%	10,6%	11,1%
Jeugdhulp zonder verblijf	12%	9,5%	10,1%
Jeugdhulp met verblijf	1%	1,2%	1%
Jeugdbescherming	0,9%	1,2%	1%

Conclusies - 5

Gerichte aanpak van complexe dossiers met multiproblematiek is recent gestart.

- Winterswijk heeft te maken met een aantal complexe en dure dossiers waarin multiproblematiek speelt.
- De kosten voor Jeugdhulp stijgen doordat de zorgvraag steeds intensiever en complexer wordt. Uit een eerder onderzoek naar deze dure dossiers blijkt dat er te weinig wordt samengewerkt tussen de verschillende wetten, maar ook tussen het Sociaal Team, Ondersteuningsteam en zorgaanbieders.
- De gemeente merkt dat de complexiteit van de casussen de laatste jaren toeneemt en schakelt hiervoor externe expertise in. Voor dossiers waarin complexe multiproblematiek speelt, is Winterswijk begonnen met het inschakelen van Professionals voor Maatwerk Multiproblematiek (PMM). Externe expertise wordt al langere tijd ingeschakeld op verschillende onderwerpen, bijvoorbeeld bij BOEG, CCE of casussen waar een vermoeden is van mensenhandel.
- Daarnaast zit Winterswijk nu in de startfase van een interventie die kan helpen bij de aanpak van zwaardere, complexe problematiek: de gebiedsgerichte benadering. De focus van deze aanpak ligt momenteel nog op het fysiek domein, maar moet ook duidelijk ingebed worden in het sociaal domein en de verschillende spelers daarbinnen.

© TwynstraGudde

Aandachtspunten voor de nieuwe visie

- Het versterken van preventie en normalisatie met inzet van de sociale basis en algemene voorzieningen alsook de vroegtijdige inzet van lichte (ambulante) vormen van begeleiding en ondersteuning.
- Het daartoe versterken van de samenhang in en integraliteit van de toegang en de eerste (ambulante) hulp die daarbij geboden kan worden. Dit met toepassing van het principe wat dichtbij beter kan, dichtbij doen.
- Het borgen van de benodigde capaciteit en expertise om de ontwikkelingen in het sociaal domein tot uitvoering te brengen.
- Tevens het bieden van politiek-bestuurlijke en beleidsmatige ‘rugdekking’ voor het normaliseren van hulpvragen.
- Het verder doorontwikkelen van de samenwerking met huisartsen, scholen en andere partners zodat het sociaalmaatschappelijk netwerk optimaal functioneert ten behoeve van de inwoners. Waaronder ook de positionering van en samenwerking met het PPJ is begrepen.
- Het verbeteren van de kennisdeling en informatievoorziening zodat op basis van actuele inzichten het gesprek kan worden gevoerd en zo nodig kan worden bijgestuurd.
- Het versterkt inzetten op (intergenerationele) multiproblematiek zodat inwoners gerichter en meer in samenhang worden geholpen en hun problemen zoveel als mogelijk worden beperkt.

© TwynstraGudde

Startnotitie Fase 2 –
Nieuwe visie sociaal domein Winterswijk

Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5	Stap 6	Stap 7
Presentatie evaluatie	**Start en voorbereiding traject**	**Gespreksronde**	**Conceptversie**	**Delen met stakeholders**	**Afronding visie**	**Behandeling in college en raad**
• Delen van resultaten evaluatie met raad • Toelichten startnotitie en planning	• Afstemmen aanpak en planning • Inhoudelijke voorbereiding en plannen gesprekken	• Fysieke gesprekken met stakeholders • Sessie met de raad	• Schrijven van conceptversie visie • Ambtelijk en bestuurlijk bespreken concept	• ‘Oploopje’ voor delen visie met stakeholders	• Opstellen definitieve versie visie	• Bestuurlijke behandeling visie in college en raad
6 juni	*Juni - Augustus*	*Augustus - September*	*Oktober*	*November*	*November*	*December*

© TwynstraGudde

Startnotitie Fase 2

- Groepsgesprekken gericht op ambities en doelen, waarden en uitgangspunten, randvoorwaarden en samenwerking
  - College
  - Ambtelijke organisatie
  - Sociaal Team bij De Post
  - Ondersteuningsteam Oost Achterhoek
  - Samenwerkingspartners en maatschappelijke organisaties, zoals Humanitas, de Klimop, Stichting HIER. WUh (WInterswijkse Uitdaging)
  - Zorgaanbieders
  - Adviesraad Sociaal Domein + Cliëntenraad Fijnder: vertegenwoordiging inwoners
  - Preventie Platform Jeugd
  - Scholen
  - Huisartsen/kinderartsen
  - Woningcorporatie
- Eind september wordt een sessie met de raad georganiseerd. Naast bovenstaande onderwerpen wordt daarbij ook ingegaan op wat deze betekenen ten aanzien van de regionale inkoop. Specifiek de vraag wat wel of niet regionaal wordt ingekocht en welke aanpak en tempo daarbij moet worden gehanteerd. Aan de hand hiervan kunnen college en raad in oktober in gesprek over de te maken keuzes ten aanzien van de regionale inkoop.

© TwynstraGudde

Bij TwynstraGudde werken adviseurs en managers aan veel van de grote en urgente thema's van deze tijd. Denk aan veiligheid, energie, klimaat, digitalisering, mobiliteit, duurzaamheid, financiën en gezondheid. We bieden onze opdrachtgevers binnen zowel de overheid als het bedrijfsleven unieke, werkbare oplossingen en brengen complexe projecten en programma's tot een goed einde. Iets creëren van blijvende waarde, daar gaan we voor. Daardoor hebben we een directe impact op (toekomstige) maatschappelijke en economische ontwikkelingen. En dus een grote impact op morgen.

Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot deze presentatie berusten bij TwynstraGudde. Niets uit deze presentatie mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van TwynstraGudde.

TwynstraGudde

Impact op morgen.